

Solfedžio

Rimtautas Kašponis

OBULYS

Solfedžio

Rimtautas Kašponis

TURINYS

Pratarmė.....	7
---------------	---

I KLASĖ

C-dur, $\frac{2}{4}$ metras, ketvirtinės ir pusinės natos	9
Aštuntinė nata	11
Pastoviųjų garsų šuoliai į pastoviuosius	12
Pastoviųjų garsų apsupimas nepastoviaisiais	13
Ketvirtinė pauzė	15
$\frac{3}{4}$ metras, pusinė nata su tašku	17
Aštuntinė pauzė	19
G-dur	21
F-dur	22
D-dur	24
Boso raktas	26

II KLASĖ

Kartojimo pratimai	27
B-dur	30
a-moll (natūrali)	31
a-moll (harmoninė)	33
a-moll (melodinė)	34
Natų grupė $\text{♩} \text{♪}$	35
$\frac{4}{4}$ (C) metras	38
Sveikoji nata	41
Pusinė ir sveikoji pauzė	42
Prieštaktis (♩ , ♪)	44
Šešioliktinė nata	45
e-moll	47
d-moll	49
Dvibalsiai pratimai	51

III KLASĖ

Kartojimo pratimai	53
h-moll	58
Ritminės grupės $\text{♩} \text{♪}$, $\text{♩} \text{♩}$	60
g-moll	64
Prieštaktis ♩	66
A-dur	67
$\frac{4}{8}$ metras	69
Es-dur	70
Liga	71
Dvibalsiai pratimai	73

IV KLASĖ

fis-moll	75
Ritminė grupė $\text{♩} \text{♩}$	77
c-moll	81
$\frac{3}{8}$ metras	83
E-dur	85
Triolės	87
cis-moll	90
$\frac{6}{8}$ metras	91
As-dur	95
f-moll	97
Dvibalsiai pratimai	98

V KLASĖ

H-dur	101
Sinkopės	103
gis-moll	107
Ritminė grupė $\text{♩} \text{♩}$	109

Des-dur	110
Melodijos judėjimas D ₇ garsais ir šuoliai nepastoviaisiais garsais.....	112
b-moll	115
Mažoras ir paralelinis minoras (kintamoji dermė, moduliacijos, nukrypimai)	117
Fis-dur	120
dis-moll	122
Dvibalsiai pratimai	123

VI KLASĖ

Ritminė grupė 	127
Ritminės grupės 	129
Sinkopė su pauze	132
Ges-dur	135
$\frac{2}{2}$ (Φ), $\frac{3}{2}$ metras.....	137
es-moll	139
Chromatizmai, moduliacijos, nukrypimai į dominantės tonaciją	141
Harmoninis mažoras	144
Pauzės ♩, ♪, ♫	146
Dvibalsiai pratimai	148
Tribalsiai pratimai	151

VII KLASĖ

Chromatizmai, moduliacijos, nukrypimai į pirmosios giminingumo eilės tonacijas	153
Sudėtiniai metrai $\frac{6}{4}, \frac{9}{8}, \frac{12}{8}$	166
Mišrūs metrai $\frac{5}{4}, \frac{5}{8}, \frac{7}{4}$	169
Kintamieji metrai	171
Įvairios diatoninės dermės.....	175
Dvibalsiai pratimai	179
Daugiabalsiai pratimai.....	181

PRIEDAS

Diezinės dur ir moll tonacijos	184
Bemolinės dur ir moll tonacijos.....	185
Paprastieji intervalai	186
Būdingieji intervalai	187
Akordai	188
Jolė, rankų gestų sistema. Figūrinis diatoninių dermės laipsnių pavaizdavimas. Pagrindinių ritminių verčių skiemeniniai pavadinimai.....	190
Vokaliniai pratimai.....	191
Dirigavimo schemas	195
Muzikos terminų žodynelis.....	197

Rimtautas Kašponis,
profesorius, humanitarinių mokslų (muzikologijos) daktaras

PRATARMĖ

Šis leidinys skiriamas muzikos mokykloms. Knyga pravers ir kitoms mokymo įstaigoms, bendrojo lavinimo mokyklų moksleiviams, ypač choristams. Suskirstymas pagal klases yra sąlyginis. Siekiant universalumo, septyniose nedidelėse dalyse ugdymo turinys išdėstytas laipsniškai. Tai pirmasis solfedžio pakopų ciklas.

1969 metais išleidus pirmąją laidą ši mokomoji knyga paplito, prigijo ir kartojama jau 12-ąją kartą – ji naudojama beveik 50 metų. Mokytojai, ypač tie, kurie patys mokymiesi naudojosi ja solfedžio pamokose, prireikus mokomąją medžiagą papildė informacija iš kitų šaltinių, tačiau šios knygos struktūrą laiko priimtina ir siūlo jos iš esmės nekeisti. Tokią struktūrą daugelis mokytojų palaiko daugybę metų ir ji liko nepakitusi.

Pastebėta, kad knygą naudoja choro studijos, bendrojo lavinimo mokyklos, kurios turi muzikos kabinetą ar klasę.

Leidinyje parinkta kūrinių iš įvairių šaltinių. Prie kiekvieno kūrinio ar jo fragmento nurodomas kompozitorius ir kūrinio pavadinimas arba tik kompozitorius. Kitus pratimus pateikė šio leidinio autorius. Knygoje, ypač jos pradžioje, praleisti kai kurie dinamikos bei agogikos žymėjimo ženklai, kad daugiausia dėmesio būtų skiriama intonacijai ir ritmikai. Laužtiniais skliaustais išskirtus terminus pateikė autorius. Muzikos terminų žodynėlis yra parengtas specialiai šiai knygai.

Dėkoju leidinio specialiajam redaktoriui, Lietuvos muzikos akademijos Muzikos teorijos katedros profesoriui P. Tamuliūnui, Budapešto F. Liszto muzikos akademijos profesorei E. Szonyi, visiems specialistams, pateikusiems vertingų patarimų ir pastabų.

I KLASĖ

 C-dur, $\frac{2}{4}$ metras, ketvirtinės ir pusinės natos

Lento

7

(Kanonas)

Moderato

8

(Kanonas)

Lento

9

(Kanonas)

Moderato

10

(Kanonas)

Moderato

11

(Kanonas)

Lento

12

(Kanonas)

Vivo

13

(Kanonas)

Vivo

14

(Kanonas)

Aštuntinė nata

15 $\frac{2}{4}$ |^I |^{II} | | | | | | | | | |

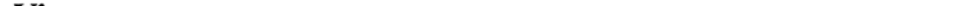
(Kanonas)

16 *Moderato* Musical notation for measures 16-18. Measure 16: Treble clef, 2/4 time, notes G4, A4, B4, A4. Measure 17: Treble clef, 2/4 time, notes G4, A4, B4, A4. Measure 18: Treble clef, 2/4 time, notes G4, A4, B4, A4. The piece ends with a double bar line.

17 **Linksmai** Lietuvių I. d.

The first system of music is in 2/4 time, starting on a treble clef. It contains 17 measures. The melody consists of eighth and quarter notes. There is a repeat sign after the 10th measure, and a fermata over the 17th measure.

18 *Vivo* Latviq I. d.

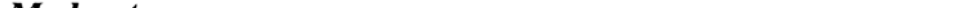
2/4

The first staff of music is written on a treble clef. It contains a sequence of notes: a quarter note on G4, an eighth note on A4, an eighth note on B4, a quarter note on C5, a quarter note on B4, a quarter note on A4, a quarter note on G4, a quarter note on F4, a quarter note on E4, a quarter note on D4, a quarter note on C4, and a quarter note on B3. The notes are grouped into four measures: the first measure has G4, A4, B4; the second measure has C5, B4, A4; the third measure has G4, F4, E4; and the fourth measure has D4, C4, B3.

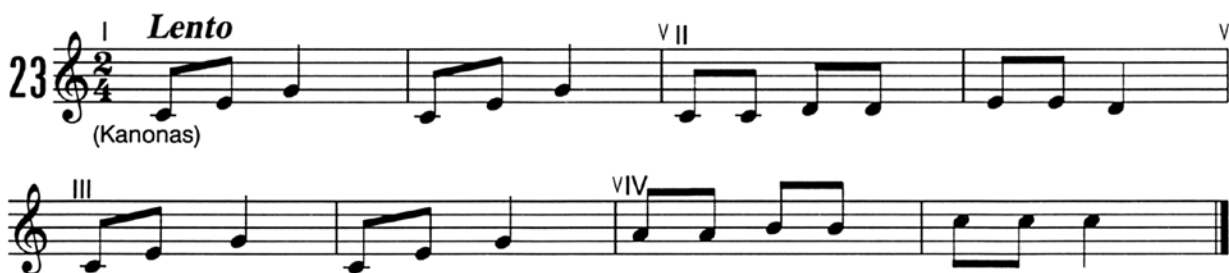
19 *Vivo* Lietuvių I. d.

The musical notation for measure 19 is in 2/4 time. It begins with a treble clef. The melody is composed of eighth and quarter notes. There are two 'V' markings above the staff, indicating accents. The measure ends with a double bar line and repeat dots.

Moderato Latviq I. d.

20

 Pastoviųjų garsų šuoliai į pastoviuosius

* Tribalsiai, keturbalsiai kanonai dainuojami aukštesniosiose klasėse.

Vidutiniškai Rusų I. d. v

26

Moderato

27

(Kanonas)

 Pastoviųjų garsų apsupimas nepastoviaisiais

Vidutiniškai Lietuvių I. d.

28

Tas žvir _ ble _ lis na _ ba _ gė _ lis vi _ sas ne _ ga _ lė _ jo,

(Kanonas)

tam žvir _ ble _ liui na _ ba _ gė _ liui gal _ ve _ lę skau _ dė _ jo.

Vidutiniškai Lietuvių I. d.

29

30 *Andante* Latvių I. d.

(Kanonas)

31 *Gana greitai* Lietuvių I. d.

Skri _ do uo _ das per gi _ rią, skri _ do uo _ das per gi _ rią.

Ty _ ri _ ri _ ri, ty _ ri _ ri _ ri, skri _ do uo _ das per gi _ rią.

32 *Moderato* Latvių I. d.

33 [Vidutiniškai] Lenkų I. d.

34 *Greitai* Lietuvių I. d.

mf

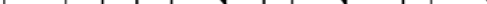
f

35 $\frac{2}{4}$ ♩ ♪ | ♩ ♪ | ♩ ♩ | ♩ | ♩ ♪ | ♩ ♪ | ♩ ♪ | ♩ ♩ | ♩ ||

36 *[Andante]* Lietuvių I. d.

Ma _ lu ma _ lu vie _ na, pa _ si _ žiū _ riu die _ na.

37 $\frac{2}{4}$

38 *Moderato*

The musical score for measures 38-43 is written for a single melodic line on a treble clef staff in 2/4 time. The tempo is marked 'Moderato'. The melody consists of eighth and quarter notes, with rests. The key signature has one flat (B-flat). The measures are: 38 (quarter rest, eighth note G4, quarter note A4), 39 (quarter note B4, eighth note A4, quarter note G4), 40 (quarter note F4, eighth note E4, quarter note D4), 41 (quarter note C4, eighth note B3, quarter note A3), 42 (quarter note G3, eighth note F3, quarter note E3), 43 (quarter note D3, eighth note C3, quarter note B2). The piece ends with a double bar line.

39 **Greitai** Čekų I. d.

39 **Greitai** Čekų I. d.

40

41 **Lėtai** Lietuvių I. d.

(Kanonas)

Greitai

Lėtai

42 **Gana greitai** Ukrainiečių I. d.

43 **Allegretto** (Kanonas)

44 *Allegretto*

 $\frac{3}{4}$ metras, pusinė nata su tašku

45 $\frac{3}{4}$

46 *Judriai* Lietuvių I. d.

47 [Vidutiniškai] Čekų I. d.

48 *Allegretto* J. Karosas. „Mamytei“

mf Pir _ mą mé _ ly _ ną ži _ bu _ tę at _ ne _ šiau aš tau, ma _ mu _ te. // _mu(te).

49 **[Linksmai]** Lietuvių I. d.

Plau _ kė _ žą _ se _ lė per e _ že _ rė _ lį,
gir gir gir, gar gar gar, per e _ že _ rė _ lį.

50 **Moderato** Latvių I. d.

gir gir gir, gar gar gar, per e _ že _ rė _ lį.

51 **Gana gyvai** Ukrainiečių I. d.

gir gir gir, gar gar gar, per e _ že _ rė _ lį.

52 **(Kanonas)**

gir gir gir, gar gar gar, per e _ že _ rė _ lį.

53 **[Moderato]** V. Kairiūkštis

gir gir gir, gar gar gar, per e _ že _ rė _ lį.

54 $\left\{ \begin{array}{l} 3/4 \\ 3/4 \end{array} \right.$ (Kanonas)

 Aštuntinė pauzė

55 $\frac{2}{4}$

56 **Greitai** Vengrų I. d.

57 **Linksmi** Vokiečių I. d. (Kanonas)

**ĮSIGYKITE
KNYGĄ DABAR**

obuolys.lt